

Śrī Ātmasiddhi Śāstranī Stuti

Patita jana pāvanī, sura saritā samī,
Adhama uddhāriṇī ātmasiddhi,
Janma janmāntaro jānatā jogīe,
Ātmaanubhava vaḍe āja dīdhī;
Bhakta Bhagīratha samā, bhāgyaśālī mahā,
Bhavya Saubhāgyanī vinatithī,
Cārutara bhūminā nagara Naḍiyādamān,
Pūrṇa kṛpā Prabhue karī'tī. Patita. 1

Yāda nadīnī dhare, nāma Naḍiyāda paṇa,
Carāṇa cūmī mahāpuruṣonā,
Paramakṛpālunī caraṇaraja santanī,
Bhaktibhūmi hare citta saunā;
Samīpa rahī eka Am̄bālāle tahīn,
Bhakti karī dīpa hāthe dharīne,
Ekī kalame karī pūrī Kṛpāḷue,
Āso Vada ekame 'siddhijīne. Patita. 2

Śrī Ātmasiddhi Śāstra

Je svarūpa samajyā vinā, pāmyo duḥkha anaṅta;
Samajāvyuṅ te pada namuṅ, Śrī Sadguru Bhagavaṅta. 1

Vartamāna ā kāḷamāṅ, mokṣamārga bahu lopa;
Vicāravā ātmārthīne, bhākhyo atra agopya. 2

Koi kriyājaḍa thai rahyā, śuṣkajñānamāṅ koī;
Māne māraga mokṣano, karuṇā ūpaje joī. 3

Bāhya kriyāmāṅ rācatā, antarbhedā na kaṅī;
Jñānamārga niṣedhatā, teha kriyājaḍa āṅī. 4

Bāṅdha mokṣa che kalpanā, bhākhe vāṅī māṅhī;
Varte mohāveśamāṅ, śuṣkajñāṅī te āṅhī. 5

Vairāgyādi saphala to, jo saha ātamajñāna;
Tema ja ātamajñānaṅī, prāptitaṅāṅ nidāna. 6

Tyāga virāga na cittamāṅ, thāya na tene jñāna;
Aṅake tyāga virāgamāṅ, to bhūle nijabhāna. 7

Jyāñ jyāñ je je yogya che, tahāñ samajavuñ teha;
Tyāñ tyāñ te te ācare, ātmārthī jana eha. 8

Seve Sadgurucaraṇane, tyāgī dai nijapakṣa;
Pāme te paramārthane, nijapadano le lakṣa. 9

Ātmajñāna samadarśitā, vicare udayaprayoga;
Apūrva vāñī paramaśruta, Sadguru lakṣaṇa yogya. 10

Pratyakṣa Sadguru sama nahīñ, parokṣa Jina upakāra;
Evo lakṣa thayā vinā, ūge na ātmavicāra. 11

Sadgurunā upadeśa vaṇa, samajāya na Jinarūpa;
Samajyā vaṇa upakāra śo? Samajye Jinasvarūpa. 12

Ātmādi astitvanāñ, jeha nirūpaka śāstra;
Pratyakṣa Sadguru yoga nahi, tyāñ ādhāra supātra. 13

Athavā Sadgurue kahyāñ, je avagāhana kāja;
Te te nitya vicāravāñ, kari matāntara tyāja. 14

Roke jīva svacchānda to, pāme avaśya mokṣa;
Pāmyā ema anañta che, bhākhyuñ Jina nirdoṣa. 15

Pratyakṣa Sadguru yogathī, svacchānda te rokāya;
Anyā upāya karyā thakī, prāye bamaṇo thāya. 16

Svacchaṇḍa, mata āgraha taji, varte Sadgurulakṣa;
Samakita tene bhākhiyuṅ, kāraṇa gaṇī pratyakṣa. 17

Mānādika śatru mahā, nija chaṇḍe na marāya;
Jātāṅ Sadguru śaraṇamāṅ, alpa prayāse jāya. 18

Je Sadguru upadeśathī, pāmyo kevalajñāna;
Guru rahyā chadmastha paṇa, vinaya kare Bhagavāna. 19

Evo mārga vinaya taṇo, bhākhyo Śrī Vītarāga;
Mūla hetu e mārgano, samaje koī subhāgya. 20

Asadguru e vinayano, lābha lahe jo kāñī;
Mahāmohaniya karmathī, būḍe bhavajaḷa māñhī. 21

Hoya mumukṣu jīva te, samaje eha vicāra;
Hoya matārthī jīva te, avaḷo le nirdhāra. 22

Hoya matārthī tehane, thāya na ātamalakṣa;
Teha matārthī lakṣaṇo, ahiṅ kahyāṅ nirpakṣa. 23

Matārthī-lakṣaṇa

Bāhyatyāga paṇa jñāna nahi, te māne guru satya;
Athavā nijakuḷadharmanā, te Gurumāṅ ja mamatva. 24

Je Jinadeha pramāṇa ne, samavasaraṇādi siddhi;
Varṇana samaje Jinanuṅ, rokī rahe nija buddhi. 25

Pratyakṣa Sadguruyogamāṅ, varte dṛṣṭi vimukha;
Asadgurune dṛḍha kare, nija mānārthe mukhya. 26

Devādi gati bhaṅgamāṅ, je samaje śrutajñāna;
Māne nija mata veṣano, āgraha muktinidāna. 27

Lahyuṅ svarūpa na vṛttinuṅ, grahyuṅ vrata abhimāna;
Grahe nahīṅ paramārthane, levā laukika māna. 28

Athavā niścaya naya grahe, mātra śabdani mānya;
Lope sadvyavahārane, sādhana rahita thāya. 29

Jñānadaśā pāme nahīṅ, sādhanadaśā na kāñi;
Pāme teno saṅga je, te būḍe bhava māñhi. 30

E paṇa jīva matārthamāṅ, nijamānādi kāja;
Pāme nahi paramārthane, an-adhikārimāṅ ja. 31

Nahi kaṣāya upaśāntatā, nahi aṅtara vairāgya;
Saraḷapaṇuṅ na madhyasthatā, e matārthi durbhāgya. 32

Lakṣaṇa kahyaṅ matārthīnāṅ, matārtha jāvā kāja;
Have kahuṅ ātmārthīnāṅ, ātma-ārtha sukhāsāja. 33

Ātmārthī-lakṣaṇa

Ātmajñāna tyāṅ munipaṇuṅ, te sēcā Guru hoyā;
Bākī kuḷaguru kalpanā, ātmārthī nahi joyā. 34

Pratyakṣa Sadguru prāptino, gaṇe parama upakāra;
Traṇe yoga ekatvathī, varte ājñādhāra. 35

Eka hoyā traṇa kāḷamāṅ, paramārathano paṅtha;
Prere te paramārthane, te vyavahāra samaṅta. 36

Ema vicārī aṅtare, śodhe Sadguru yoga;
Kāma eka ātmārthanuṅ, bījo nahi manaroga. 37

Kaṣāyaṅ upaśāntatā, mātra mokṣa abhilāṣa;
Bhave kheda, praṅḍīdayā, tyāṅ ātmārtha nivāsa. 38

Daśā na evī jyāṅ sudhī, jīva lahe nahi joga;
Mokṣamārga pāme nahīṅ, maṭe na aṅtara roga. 39

Āve jyāṅ evī daśā, Sadgurubodha suhāya;
Te bodhe suvicāraṅā, tyāṅ pragāṭe sukhadāya. 40

Jyān̄ pragatē suvicāraṇā, tyān̄ pragatē nija jñāna;
Je jñāne kṣaya moha thāī, pāme pada nirvāṇa. 41

Ūpaje te suvicāraṇā, mokṣamārga samajāya;
Guruśiṣyasaṅvādathī, bhākhun̄ ṣaṭpada āñhī. 42

Ṣaṭpadanāmakathana

‘Ātmā che’, ‘Te nitya che’, ‘Che kartā nijakarma’;
‘Che bhoktā’, vaḷī ‘Mokṣa che’, ‘Mokṣa upāya sudharma’. 43

Ṣaṭsthānaka saṅkṣepamān̄, ṣaṭdarśana paṇa teha;
Samajāvā paramārthane, kahyān̄ jñānīe eha. 44

(1) Śāṅkā - śiṣya uvāca

Nathī dr̥ṣṭimān̄ āvato, nathī jaṇātuṅ rūpa;
Bījo paṇa anubhava nahīn̄, tethī na jīvasvarūpa. 45

Athavā deha ja ātamā, athavā indriya prāṇa;
Mithyā judo mānavo, nahīn̄ juduṅ eṅdhāṇa. 46

Vaḷī jo ātmā hoyā to, jaṇāya te nahi kema?
Jaṇāya jo te hoyā to, ghaṭa paṭa ādi jema. 47

Māte che nahi ātamā, mithyā mokṣa upāya;
E aṅtara śaṅkā taṅo, samajāvo sadupāya. 48

(1) Samādhāna - Sadguru uvāca

Bhāsyo dehādhyāsathī, ātmā deha samāna;
Paṅa te banne bhinna che, praḡaṭa lakṣaṅe bhāna. 49

Bhāsyo dehādhyāsathī, ātmā deha samāna;
Paṅa te banne bhinna che, jema asi ne myāna. 50

Je draṣṭā che dṛṣṭino, je jāṅe che rūpa;
Abādhyā anubhava je rahe, te che jīvasvarūpa. 51

Che indriya pratyekane, nija nija viṣayanuṅ jñāna;
Pāṅca indrīnā viṣayanuṅ, paṅa ātmāne bhāna. 52

Deha na jāṅe tehane, jāṅe na indrī prāṅa;
Ātmānī sattā vaḡe, teha pravarte jāṅa. 53

Sarva avasthāne viṣe, nyāro sadā jaṅāya;
Praḡaṭarūpa caitanyamaya, e eṅdhāṅa sadāya. 54

Ghaṭa, paṭa ādi jāṅa tuṅ, tethī tene māna;
Jāṅanāra te māna nahi, kahīe kevuṅ jñāna? 55

Parama buddhi kṛśa dehamāñ, sthūḷa deha mati alpa;
Deha hoyā jo ātamā, ghaṭe na āma vikalpa. 56

Jaḍa cetanano bhinna che, kevaḷa pragaṭa svabhāva;
Ekapaṇuñ pāme nahīñ, traṇe kāḷa dvayabhāva. 57

Ātmāñī śāñkā kare, ātmā pote āpa;
Śāñkāno karanāra te, acaraja eha amāpa. 58

(2) Śāñkā - śiṣya uvāca

Ātmāñā astitvanā, āpe kahyā prakāra;
Sañbhava teno thāya che, āntara karye vicāra. 59

Bijī śāñkā thāya tyāñ, ātmā nahi avināśa;
Dehayogathī ūpaje, dehaviyoge nāśa. 60

Athavā vastu kṣaṇika che, kṣaṇe kṣaṇe palaṭāya;
E anubhavathī paṇa nahīñ, ātmā nitya jaṇāya. 61

(2) Samādhāna - Sadguru uvāca

Deha mātra sañyoga che, vaḷī jaḍa rūpī dṛśya;
Cetananāñ utpatti laya, konā anubhava vaśya? 62

Jenā anubhava vaśya e, utpanna layanuñ jñāna;
Te tethī judā vinā, thāya na keme bhāna. 63

Je sañyogo dekhiye, te te anubhava drśya;
Ūpaje nahi sañyogathī, ātmā nitya pratyakṣa. 64

Jaḍathī cetana ūpaje, cetanathī jaḍa thāya;
Evo anubhava koīne, kyāre kadī na thāya. 65

Koī sañyogothī nahi, jenī utpatti thāya;
Nāśa na teno koīmāñ, tethī nitya sadāya. 66

Krodhādi taratamyatā, sarpādikanī māñya;
Pūrvajanma sañskāra te, jīva nityatā tyāñya. 67

Ātmā dravye nitya che, paryāye palaṭāya;
Bālādi vaya traṇyanuñ, jñāna ekane thāya. 68

Athavā jñāna kṣaṇikanuñ, je jāñī vadanāra;
Vadanāro te kṣaṇika nahi, kara anubhava nirdhāra. 69

Kyāre koī vastuno, kevaḷa hoyā na nāśa;
Cetana pāme nāśa to, kemāñ bhale tapāsa. 70

(3) Śāṅkā - śiṣya uvāca

Karttā jīva na karmano, karma ja karttā karma;
Athavā sahaja svabhāva kāṅ, karma jīvano dharmā. 71

Ātmā sadā asaṅga ne, kare prakṛti baṅdha;
Athavā Īśvara preraṅā, tethī jīva abaṅdha. 72

Māṭe mokṣa upāyano, koī na hetu jaṅāya;
Karmataṅuṅ kartāpaṅuṅ, kāṅ nahi, kāṅ nahi jāya. 73

(3) Samādhāna - Sadguru uvāca

Hoya na cetana preraṅā, koṅa grahe to karma?
Jadaśvabhāva nahi preraṅā, juo vicārī dharmā. 74

Jo cetana karatuṅ nathī, nathī thatāṅ to karma;
Tethī sahaja svabhāva nahi, tema ja nahi jīvadharmā. 75

Kevala hota asaṅga jo, bhāsata tane na kema?
Asaṅga che paramārthathī, paṅa nijabhāne tema. 76

Kartā Īśvara koī nahi, Īśvara śuddha svabhāva;
Athavā preraka te gaṅye, Īśvara doṣaprabhāva. 77

Cetana jo nija bhānamāñ, kartā āpa svabhāva;
Varte nahi nija bhānamāñ, kartā karma-prabhāva. 78

(4) Śaṅkā - śiṣya uvāca

Jīva karma kartā kaho, paṇa bhoktā nahi soya;
Śuñ samaje jaḍa karma ke, phaḷa pariṇāmī hoyā? 79

Phaḷadātā Īśvara gaṇye, bhoktāpaṇuñ sadhāya;
Ema kahye Īśvarataṇuñ, Īśvarapaṇuñ ja jāya. 80

Īśvara siddha thayā vinā, jagata niyama nahi hoyā;
Pachī śubhāśubha karmanāñ, bhogyasthāna nahi koya. 81

(4) Samādhāna - Sadguru uvāca

Bhāvakarma nija kalpanā, māṭe cetanarūpa;
Jīvavīryanī sphuraṇā, grahaṇa kare jaḍadhūpa. 82

Jhera sudhā samaje nahīñ, jīva khāya phaḷa thāya;
Ema śubhāśubha karmanuñ, bhoktāpaṇuñ jaṇāya. 83

Eka rāṅka ne eka nṛpa, e ādi je bheda;
Kāraṇa vinā na kārya te, te ja śubhāśubha vedya. 84

Phaladātā Īśvarataṇī, emān̄ nathī jarūra;
Karma svabhāve pariṇame, thāya bhogathī dūra. 85

Te te bhogya viśeṣanān̄, sthānaka dravya svabhāva;
Gahana vāta che śiṣya ā, kahī saṅkṣepe sāva. 86

(5) Śaṅkā - śiṣya uvāca

Kartā bhoktā jīva ho, paṇa teno nahi mokṣa;
Vītyo kāḷa anaṅta paṇa, vartamāna che doṣa. 87

Śubha kare phala bhogave, devādi gati māṅya;
Aśubha kare narakādi phala, karma rahita na kyāṅya. 88

(5) Samādhāna - Sadguru uvāca

Jema śubhāśubha karmapada, jāṅyān̄ saphaḷa pramāṅa;
Tema nivṛtti saphalatā, māṅte mokṣa sujāṅa. 89

Vītyo kāḷa anaṅta te, karma śubhāśubha bhāva;
Teha śubhāśubha chedatān̄, ūpaje mokṣa svabhāva. 90

Dehādika saṅyogano, ātyaṅtika viyoga;
Siddha mokṣa śāśvata pade, nija anaṅta sukhabhoga. 91

(6) Śāṅkā - śiṣya uvāca

Hoya kadāpi mokṣapada, nahi avirodha upāya;
Karmo kāla anāntanān, śāthī chedyān jāya? 92

Athavā mata darśana ghaṇān, kahe upāya aneka;
Temān mata sāco kayo, bane na eha viveka. 93

Kai jātimān mokṣa che, kayā veṣamān mokṣa;
Eno niścaya nā bane, ghaṇā bheda e doṣa. 94

Tethī ema jaṇāya che, maḷe na mokṣa upāya;
Jīvādi jānyā taṇo, śo upakāra ja thāya? 95

Pāñce uttarathī thayuñ, samādhāna sarvāṅga;
Samajuñ mokṣa upāya to, udaya udaya sadbhāgya. 96

(6) Samādhāna - Sadguru uvāca

Pāñce uttaranī thāī, ātmā viṣe pratīta;
Thāśe mokṣopāyani, sahaja pratīta e rīta. 97

Karmabhāva ajñāna che, mokṣabhāva nijavāsa;
Añdhakāra ajñāna sama, nāśe jñānaprakāśa. 98

Je je kārana bañdhanāñ, teha bañdhano pañtha;
Te kārana chedaka daśā, mokṣapañtha bhavaañta. 99

Rāga, dveṣa, ajñāna e, mukhya karmanī grañtha;
Thāya nivṛtti jehathī, te ja mokṣano pañtha. 100

Ātmā sat caitanyamaya, sarvābhāsa rahita;
Jethī kevala pāmiye, mokṣapañtha te rīta. 101

Karma anañta prakāranāñ, temāñ mukhye āṭha;
Temāñ mukhye mohaniya, hañāya te kahuñ pāṭha. 102

Karma mohaniya bheda be, darśana cāritra nāma;
Hañe bodha vītarāgatā, acūka upāya āma. 103

Karmabañdha krodhādithī, hañe kṣamādika teha;
Pratyakṣa anubhava sarvane, emāñ śo sandeha? 104

Choḍī mata darśana taṇo, āgraha tema vikalpa;
Kahyo mārga ā sādhaśe, janma tehanā alpa. 105

Ṣaṭpadanāñ ṣaṭpraśna teñ, pūchyāñ kari vicāra;
Te padanī sarvañgatā, mokṣamārga nirdhāra. 106

Jāti, veṣano bheda nahi, kahyo mār̥ga jo hoyā;
Sādhe te mukti lahe, emāñ bheda na koya. 107

Kaṣāyanī upaśāntatā, mātra mokṣaabhilāṣa;
Bhave kheda aṅtara dayā, te kahīe jījñāsa. 108

Te jījñāsu jīvane, thāya Sadgurubodha;
To pāme samakitane, varte aṅtaraśodha. 109

Mata darśana āgraha tajī, varte Sadgurulakṣa;
Lahe śuddha samakita te, jemāñ bheda na pakṣa. 110

Varte nijasvabhāvano, anubhava lakṣa pratīta;
Vṛtti vahe nijabhāvamāñ, paramārthe samakita. 111

Vardhamāna samakita thāī, ṭāḷe mithyābhāsa;
Udaya thāya cāritrano, vītarāgapada vāsa. 112

Kevala nijasvabhāvanuñ, akhañḍa varte jñāna;
Kahīe kevalajñāna te, deha chatāñ nirvāṇa. 113

Koṭi varṣanuñ svapna paṇa, jāgrata thatāñ śamāya;
Tema vibhāva anādino, jñāna thatāñ dūra thāya. 114

Chūṭe dehādhyāsa to, nahi kartā tuñ karma;
Nahi bhoktā tuñ tehano, e ja dharmano marma. 115

E ja dharmathī mokṣa che, tuñ cho mokṣa svarūpa;
Anaṅta darśana jñāna tuñ, avyābādha svarūpa. 116

Śuddha buddha caitanyaghana, svayaṁjyoti sukhadhāma;
Bijun kahie ketāluñ? Kara vicāra to pāma. 117

Niścaya sarve jñānīno, āvī atra samāya;
Dharī mauntā ema kahī, sahasamādhi mānya. 118

Śiṣyabodhabījaprāptikathana

Sadgurunā upadeśathī, āvyuñ apūrva bhāna;
Nijapada nijamāñhī lahyuñ, dūra thayuñ ajñāna. 119

Bhāsyuñ nijasvarūpa te, śuddha cetanārūpa;
Ajara, amara, avināśī ne, dehātīta svarūpa. 120

Kartā bhoktā karmano, vibhāva varte jyānya;
Vṛtti vahī nijabhāvamāñ, thayo akartā tyānya. 121

Athavā nijaparīṅāma je, śuddha cetanārūpa;
Kartā bhoktā tehano, nirvikalpa svarūpa. 122

Mokṣa kahyo nijaśuddhatā, te pāme te pañtha;
Samajāvyo sañkṣepamāñ, sakala mārga nirgrantha. 123

Aho! Aho! Śrī Sadguru, karuṇāsindhu apāra;
Ā pāmara para Prabhu karyo, Aho! Aho! Upakāra. 124

Śuñ Prabhucaraṇa kane dharuñ, ātmāthī sau hīna;
Te to Prabhue āpiyo, vartuñ caraṇādhīna. 125

Ā dehādi ājathī, varto Prabhu ādhīna;
Dāsa, dāsa huñ dāsa chuñ, teha Prabhuno dīna. 126

Ṣaṭ sthānaka samajāvīne, bhinna batāvyo āpa;
Myāna thakī taravāravat, e upakāra amāpa. 127

Upasañhāra

Darśana ṣaṭe samāya che, ā ṣaṭ sthānaka māñhī;
Vicāratāñ vistārathī, sañśaya rahe na kañī. 128

Ātmabhrāñti sama roga nahi, Sadguru vaidya sujāṇa;
Guruājñā sama pathya nahi, auṣadha vicāra dhyāna. 129

Jo iccho paramārtha to, karo satya puruṣārtha;
Bhavasthiti ādi nāma lai, chedo nahi ātmārtha. 130

Niścayavāṇī sām̐bhāḷī, sād̐hana tajavāṅ no'ya;
Niścaya rāk̐hī lakṣamāṅ, sād̐hana karavāṅ soya. 131

Naya niścaya ekāntathī, āmāṅ nathī kahela;
Ekānte vyavahāra nahi, banne sātha rahela. 132

Gacchamatani̐ je kalpanā, te nahi sadvyavahāra;
Bhāna nahīṅ nijarūpanuṅ, te niścaya nahi sāra. 133

Āgaḷa jñānī thāī gayā, vartamānamāṅ hoyā;
Thāśe kāḷa bhaviṣyamāṅ, mārgabheda nahi koya. 134

Sarva jīva che siddha sama, je samaje te thāya;
Sadguruājñā Jinadaśā, nimitta kāraṇa māṅya. 135

Upādānanuṅ nāma lai, e je taje nimitta;
Pāme nahi siddhatvane, rahe bhrāntimāṅ sthita. 136

Mukhathī jñāna kathe ane, aṅtar chūṭyo na moha;
Te pāmara prāṅī kare, mātra jñānīno droha. 137

Dayā, śānti, samatā, kṣamā, satya, tyāga, vairāgya;
Hoya mumukṣu ghaṭa viṣe, eha sadāya sujāgya. 138

Mohabhāva kṣaya hoyā jyāṅ, athavā hoyā praśānta;
Te kahīe jñānīdaśā, bāki kahīe bhrānta. 139

Sakaḷa jagata te eṭhavat, athavā svapna samāna;
Te kaḥīe jñānīdaśā, bākī vācājñāna. 140

Sthānaka pāñca vicārīne, chaṭṭhe varte jeha;
Pāme sthānaka pāñcamuñ, emāñ nahi sañdeha. 141

Deha chatāñ jeni daśā, varte dehātīta;
Te jñānīnā caraṇamāñ, ho vañdana agañita. 142